

De euvele moed om predikant te worden

Ds. W. Altena uit Daarle herdenkt 25-jarig jubileum

DAARLE - Een gesprek ter gelegenheid van zijn 25-jarig ambtsjubileum, nee, liever niet. "Ik blijf maar graag op de achtergrond." Toch stemt ds. W. Altena uiteindelijk toe. Op aandringen van zijn vrienden.

"Ik ben altijd een stil figuur geweest", zegt de hervormde predikant uit het Overijsselse Daarle. "Aangeboren verlegenheid. Soms denk ik wel eens: Hoe heb ik de euvele moed gehad om dominee te worden?" Het antwoord: "Ik kon niet anders."

Wim Altena werd geboren in Putten, op 17 november 1949. Als vijfde in een gezin dat tien kinderen zou gaan tellen. In het Veluwe dorp hadden de christelijke gereformeerde Altena's de overstap gemaakt naar de Nederlandse Hervormde Kerk. "M'n ouders hebben de invloed ondergaan van dr. J. G. Woelderink", zegt hij. "Ook in de Gereformeerde Bond voelden ze zich ten slotte niet meer thuis. In dat opzicht ben ik een andere weg gegaan."

Veel werd er in het gezin Altena over preek en geloof gediscussieerd. "Zeker mijn vader is altijd intensief met de dingen bezig geweest. Zelf was ik een ernstig, vroom jongetje. Toen we later naar Rijssen verhuisden -ik was negen-, kwam ik graag bij mensen die iets konden vertellen over wat God aan hun ziel had gedaan."

In die periode ontstond bij de jonge Wim ook het besef geroepen te zijn. "Dat werd nog versterkt door het overlijden van mijn oudere broer, in januari 1959. Heel ingrijpend. Hij was nog maar dertien, stierf aan de gevolgen van de Engelse ziekte. Zo'n gebeurtenis maakt grote indruk op je."

Toch duurde het nog wel even voordat hij besloot theologie te gaan studeren. "Ik dacht er wel eens aan, maar kreeg dan meteen pijn in mijn buik. Het predikantschap zat wel in m'n hoofd, maar als iets onbereikbaars."

Na de mulo koos Altena voor de middelbare handelsdagschool. In een jaar tijd haalde hij vervolgens zijn hbs A-diploma. Hij solliciteerde als verpleger bij Groot Graffel, een psychiatrisch ziekenhuis bij Zutphen, maar trok die sollicitatie bij nader inzien in. Uiteindelijk kwam hij terecht op de afdeling personeelszaken van het toenmalige ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk (CRM).

Hij werkte er een jaar. Ds. Altena: "Toen men mij wilde bevorderen naar een hogere functie heb ik gezegd: Nee, ik stop ermee. Ik ga tóch studeren."

Op advies van de Delftse predikant A. Gooijer koos de negentienjarige voor de dagstudie theologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Onderdak vond hij bij een bevriend huisartsengezin in Hilversum. "Aan die familie heb ik veel te danken. Mijn ouders hadden het niet zo breed. Deze mensen hebben me altijd gesteund. Overigens ben ik ál mijn vrienden veel dank verschuldigd. Ds. A. J. Zoutendijk uit Utrecht bijvoorbeeld, die vorige week jubileerde. Met hem deel ik de hartelijke verbondenheid aan het kohlbruggiaanse denken over de rechtvaardiging van de goddeloze."

Bewust sloot Altena zich aan bij het Utrechtse CSFR-dispuut Sola Scriptura. Hij bracht het er zelfs tot preses. "Natuurlijk, je wordt daartoe verkozen. Maar ik heb die functie bewust aangegrepen, om mezelf aan te pakken. Die verlegenheid hè?"

In '77 werd de kandidaat beroepbaar gesteld. De Brabantse combinatie Eethen en Drongelen werd zijn eerste gemeente. Op 29 januari 1978, vandaag 25 jaar geleden, deed hij er intrede. Als vrijgezel. Pas tweeënhalf jaar later trad hij in het huwelijk.

Hoornaar, in de Alblasserwaard, volgde in 1983. Ruim zeven jaar later, in 1990, leidde de weg naar de gecombineerde gemeente Bedum en Onderdendam, in Groningen. En sinds 29 juni 1997 bewoont het gezin Altena de hervormde pastorie van Daarle. "Heel verschillende gemeenten", constateert de predikant. "De enige lijn die ik zie, is dat ze allevier mij wilden zoals ik ben. En allevier wensten ze een rechtzinnige prediking."

"Opmerkelijk", zegt hij, "Bedum was een van oorsprong vrijzinnige gemeente. Psalmen werden er nauwelijks meer gezongen. Toen ik er kwam, ben ik juist de nadruk op de psalmen gaan leggen - die in het Liedboek dan. Dat leverde best protest op. Toch groeide de gemeente, net als die van Onderdendam." En de psalmen? "Die bleven."

"Ik heb een voorliefde voor de psalmen", verduidelijkt ds. Altena. "Daarin kijk je de gelovige in het hart." Ook het Liedboek bevat echter veel goeds, vindt hij. "In Daarle zingen we daar ook uit. Als predikant heb je rekening te houden met de verschillende stromingen in de gemeente. Je moet geen dingen opleggen. Wat dat betreft, heb ik altijd in verdeelde gemeenten gestaan."

Daarle, zo typeert ds. Altena het dorp, is een eenvoudige plattelandsgemeenschap. Met één hervormde kerk, en één gereformeerde. "Ik heb een trouw meelevende gemeente. "s Morgens wonen zo'n 270 mensen de dienst bij; 's avonds 120, 130."

Van een samen op weg gaan met de gereformeerde kerk is geen sprake. "Daarvoor lopen de culturen toch te ver uiteen. In de gereformeerde kerk wordt bijvoorbeeld volledig gebruik gemaakt van het Liedboek, experimenteert men met gospeldiensten en wordt de vrouw in het ambt geaccepteerd. Ik wil dat bewust niet. Ik wil geen dingen doen die tegen mijn theologisch geweten ingaan. Ik geloof niet zo in al dat laagdrempelig e. In de prediking, dáár moet het gebeuren. Dáár heeft de ontmoeting met Christus plaats."

Daarle is ook een volksgemeente, zegt de predikant. "Met haar volkszonden. Drank, disco, schuurfeesten, uitbundige bruiloften. Ik ben hier niet zo heel nodigend als er avondmaal wordt gehouden. Dat hoeft ook niet. Mensen wéten wel dat bepaalde dingen niet samen kunnen gaan."

"Zo af en toe", vervolgt hij, "hoor ik dat ik te weinig waarschuwend ben." Aarzelend: "Ik denk niet dat dat zo is. Maar vaak vind ik het expliciet noemen van bepaalde zonden zo... ja, goedkoop. Mensen verwáchten niet anders van je - en leven vervolgens gewoon verder. Recent voorbeeld: 37 Daarlese gezinnen vielen in de prijzen in de Postcodeloterij. Een deel daarvan behoorde tot de hervormde gemeente. Ik heb de zondag erop zó gebeden dat mensen precies wisten waar ik

stond. Maar verder, nee, men moet van binnenuit voelen of iets kan of niet kan. Waarschuwingen moeten bovendien opkomen vanuit het Woord."

Een stapel boeken bedekt het antieke tafeltje in zijn studeerkamer. Bovenop ligt "Eén van geest en één van zin", van de hand van H. Natzijl. Het gaat over het gezelschapsleven in de Alblasserwaard. Heeft ds. Altena daar nog iets mee? "Ik voel me verbonden met die bevindelijke kring. Mijn opoe maakte op haar 62e een bekering door, en kon daar later ook over vertellen. Ze is voor mij altijd een groot voorbeeld gebleven. In Hoornaar zocht ik mensen zoals zij wel eens op. Maar dat liep vaak stroef. Ik was niet kosjer hè, want ik liet de nieuwe berijming zingen. Dat deed wel eens pijn."

Anderzijds, zegt hij, "is er ook vervreemding. Als ik een boek als dat van Natzijl lees, denk ik: er was toch veel eenzijdigheid. Altijd maar dat sterke bezig zijn met de verkiezing. Mensen waren bekommerd - en bleven dat vaak ook. Maar, als ze dan tot ruimte kwamen, viel er veel weg. Dan kon het ook voor jou nog. Ja, misschien mis ik dat geestelijke klimaat wel eens."

http://www.refdag.nl/kerkplein/kerknieuws/ds_altena_neemt_afscheid_van_hervormd_meteren_en_est_1_908048